

**Силабус навчальної дисципліни
«Перекладознавство в міждисциплінарному вимірі»**

Напрямок підготовки	доктор філософії		
Галузь знань	03 Гуманітарні науки		
Спеціальність	035 Філологія		
Освітньо-наукова програма	Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство		
Статус дисципліни	Дисципліна вільного вибору аспіранта		
Мова навчання	Українська		
Семестр	III		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Форма підсумкового контролю	Залік		
Викладач	Тронь Тетяна Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри германських і романських мов		
Анотація навчальної дисципліни	<p>Дисципліна спрямована на поглиблення і систематизацію знань аспірантів щодо сутності перекладознавства як міждисциплінарної взаємодії, у якій мета і завдання перекладу корелюють із теоретико-методологічними засадами певної гуманітарної науки у форматі домінування для перекладу відповідної структурно-функційної моделі. Курс дозволить систематизувати знання аспірантів про переклад як процес і результат, як вторинну моделюючу систему, адекватність якої залежить від урахування перекладачем / теоретиком перекладу / критиком перекладу семіотичного характеру, міжкультурних / крос-культурних викликів оригіналу в перекладі, а також його дискурсивних і концептуальних настанов. Курс сприяє усвідомленню аспірантами взаємозалежності вибору стратегій / тактик перекладу і типу тексту / жанру, які віддзеркалюють цілі і завдання відповідно до їх міждисциплінарного виміру. У межах цього курсу аспіранти опановують вміннями застосовувати теоретико-методологічні напрацювання різних дисциплін на доперекладному / власне перекладному / післяперекладному етапах роботи із текстом / групами текстів в перекладі. Курс включає два змістових модулі. У першому модулі надається уявлення про <i>міждисциплінарний характер перекладознавства у теоретико-методологічному вимірі з акцентом на структурній й антропологічній парадигмах, які віддзеркалюють лінгвальні й екстралінгвальні умови появи новітніх напрямів гуманітарних знань, що характеризують сучасний стан перекладознавства; розгляд теорій зв'язку мови, мислення і культури, ролі мови в міжкультурній комунікації; систематизація знань про семіотику як науку; дискурсивний підхід у перекладознавстві; лінгвоконцептологію і перекладознавство; У другому модулі розглядаються полідисциплінарні теоретико-методологічні принципи перекладознавчих досліджень, що передбачає розгляд засадничих концепцій міжкультурної комунікації, релевантних цілям і завданням теорії і практики перекладу; тлумачення поняття «текст культури» з огляду семіотичного підходу до перекладу; аргументація релевантності інституційних дискурсів для завдань перекладу; аналіз методів перекладознавчого, зіставного компаративного і контрастивного аналізу одиниць аналізу, що відповідають цілям оригіналу в перекладі.</i></p>		
Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану)	3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:		
		Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
	лекції	20 год.	6 год.
	семінарські заняття	10 год.	4 год.
	практичні заняття	–	–
	консультації	–	–
	самостійна робота	60 год.	80 год.

<p>Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни</p>	<p>Для успішного освоєння дисципліни аспіранти повинні <i>знати</i> теоретико-методологічні засади письмового перекладу художніх і нехудожніх текстів; текстологічні категорії, поняття літературознавства та міжкультурної комунікації, релевантні завданням теорії і практики перекладу; структурно-функційні засади виокремлення одиниці перекладу; жанрово-стилістичну домінанту оригіналу або його текст-типологічну приналежність; крос-культурні інтегральні / диференційні структурно-типологічні ознаки оригіналу в перекладі; загальнокультурну, національно-культурну, етнокультурну складові тексту в перекладі; важливість перекладу як засобу збагачення рідної мови і літератури та міжкультурного / міжмовного посередника.</p>																			
	<p>Аспіранти повинні <i>вміти</i>: застосовувати методи лінгвістичного, літературознавчого, зіставного компаративного та контрастивного аналізу вихідного / цільового тексту; здійснювати доперекладознавчий / перекладознавчий аналіз оригінальних текстів різних жанрів і стилів із метою визначення їх жанрово-стилістичної домінанти; для нехудожніх текстів – установити текст-типологічну специфіку оригіналу; з'ясувати інваріантні / варіативні ознаки тексту оригіналу в перекладі на всіх текстових рівнях; диференціювати жанрово-стилістичну домінанту й авторський ідіостиль тексту оригіналу в перекладі; аргументувати вибір стратегії / тактики перекладу з огляду жанрової / текст-типологічної приналежності оригіналу; застосовувати методологічні принципи здійснення філологічного / адекватного перекладу художніх і нехудожніх текстів; аргументувати оцінку перекладу в процесі його редагування.</p> <p>Для успішного освоєння дисципліни аспіранти повинні <i>володіти</i> комплексними знаннями із загально філологічних дисциплін (мовознавства і літературознавства), а також міжкультурної комунікації та дискурсології.</p>																			
<p>Мета вивчення дисципліни</p>	<p>Сприяти <i>формуванню у аспірантів</i> професійних компетентностей, необхідних для інноваційної науково-дослідницької і викладацької діяльності в галузі перекладознавства, шляхом поглиблення системи наукових знань про міждисциплінарний характер перекладознавства, що безпосередньо впливає на адекватність / еквівалентність перекладу як процесу і результату, відповідність теоретико-методологічних завдань сучасному етапу розвитку цієї науки, а також на якість критики перекладу в аспекті випрацювання критеріїв оцінки, які віддзеркалюють полідисциплінарне підґрунтя науки про переклад; сприяти усвідомленню аспірантами взаємозалежності вибору перекладацької стратегії / тактики від дискурсивної / текст-типологічної специфіки оригіналу, яка обумовлена певними завданнями і цілями міжмовної / міжкультурної комунікації як основи перекладацької діяльності; сприяти формуванню у аспірантів здатності застосовувати теоретико-методологічні напрацювання новітніх гуманітарних наук та напрямів у власній перекладацькій практиці, проведенні перекладознавчих досліджень, а також наданні критичної оцінки перекладу як результату в межах художніх / нехудожніх дискурсів.</p>																			
<p>Перелік тем лекційних і семінарських занять</p>	<table border="1"> <tr> <td colspan="2" data-bbox="416 1395 1528 1469" style="text-align: center;"> <p>Змістовий модуль 1. <i>Міждисциплінарний характер перекладознавства у теоретико-методологічному вимірі</i></p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1469 1158 1503" style="text-align: center;"><i>Лекції</i></td> <td data-bbox="1158 1469 1528 1503" style="text-align: center;"><i>Семінари</i></td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1503 1158 1570">1. Новітні напрями гуманітарних знань з огляду перекладознавства.</td> <td data-bbox="1158 1503 1528 1709" rowspan="3">1. Теоретико-методологічна кореляція понять і термінів перекладознавства і суміжних дисциплін</td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1570 1158 1637">2. Міжкультурна комунікація і переклад.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1637 1158 1709">3. Систематизація знань про семіотичні дослідження в перекладі.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1709 1158 1742">4. Дискурсивний підхід у перекладознавстві.</td> <td data-bbox="1158 1709 1528 1832" rowspan="2">2. Переклад як процес і результат у міжкультурному вимірі</td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1742 1158 1832">5. Лінгвоконцептологія і перекладознавство.</td> </tr> <tr> <td colspan="2" data-bbox="416 1832 1528 1899" style="text-align: center;"> <p>Змістовий модуль 2. <i>Полідисциплінарні теоретико-методологічні принципи перекладознавчих досліджень</i></p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1899 1158 1995">6. Теоретико-методологічні концепції міжкультурної комунікації в перекладі</td> <td data-bbox="1158 1899 1528 1995">3. Текст-типологічний «портрет» оригіналу в перекладі</td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1995 1158 2063">7. Семіотичний підхід до перекладу</td> <td data-bbox="1158 1995 1528 2116" rowspan="2">4. Методологічні принципи перекладознавства як міждисциплінарної науки у перекладацькій практиці</td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 2063 1158 2116">8. Інституційні дискурси в перекладі</td> </tr> </table>		<p>Змістовий модуль 1. <i>Міждисциплінарний характер перекладознавства у теоретико-методологічному вимірі</i></p>		<i>Лекції</i>	<i>Семінари</i>	1. Новітні напрями гуманітарних знань з огляду перекладознавства.	1. Теоретико-методологічна кореляція понять і термінів перекладознавства і суміжних дисциплін	2. Міжкультурна комунікація і переклад.	3. Систематизація знань про семіотичні дослідження в перекладі.	4. Дискурсивний підхід у перекладознавстві.	2. Переклад як процес і результат у міжкультурному вимірі	5. Лінгвоконцептологія і перекладознавство.	<p>Змістовий модуль 2. <i>Полідисциплінарні теоретико-методологічні принципи перекладознавчих досліджень</i></p>		6. Теоретико-методологічні концепції міжкультурної комунікації в перекладі	3. Текст-типологічний «портрет» оригіналу в перекладі	7. Семіотичний підхід до перекладу	4. Методологічні принципи перекладознавства як міждисциплінарної науки у перекладацькій практиці	8. Інституційні дискурси в перекладі
<p>Змістовий модуль 1. <i>Міждисциплінарний характер перекладознавства у теоретико-методологічному вимірі</i></p>																				
<i>Лекції</i>	<i>Семінари</i>																			
1. Новітні напрями гуманітарних знань з огляду перекладознавства.	1. Теоретико-методологічна кореляція понять і термінів перекладознавства і суміжних дисциплін																			
2. Міжкультурна комунікація і переклад.																				
3. Систематизація знань про семіотичні дослідження в перекладі.																				
4. Дискурсивний підхід у перекладознавстві.	2. Переклад як процес і результат у міжкультурному вимірі																			
5. Лінгвоконцептологія і перекладознавство.																				
<p>Змістовий модуль 2. <i>Полідисциплінарні теоретико-методологічні принципи перекладознавчих досліджень</i></p>																				
6. Теоретико-методологічні концепції міжкультурної комунікації в перекладі	3. Текст-типологічний «портрет» оригіналу в перекладі																			
7. Семіотичний підхід до перекладу	4. Методологічні принципи перекладознавства як міждисциплінарної науки у перекладацькій практиці																			
8. Інституційні дискурси в перекладі																				

	9. Методи концептуального аналізу в перекладі	
	10. Стратегії і тактики перекладу крізь призму міждисциплінарного підходу	5. Модульний тест
Система оцінювання результатів навчання	<p>Семестровий контроль проводиться у формі заліку за обсягом усього навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені навчальним планом і графіком навчального процесу.</p> <p>Поточний контроль успішності аспірантів здійснюється на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки і практичних навичок аспірантів із зазначеної теми. Поточне оцінювання здійснюється за накопичувальною системою.</p>	
Критерії оцінювання аудиторної роботи студента (на семінарському занятті) (Максимальна кількість балів - 40)	Активна участь у роботі семінару як індивідуально, так і в групі, підготовлена доповідь, повідомлення, презентація, ситуативний виступ, які відповідають змісту семінару, цікавий коментар, участь в обговоренні інших виступів, правильно виконані практичні завдання.	10 балів «відмінно»
	Участь у роботі семінару як індивідуально, так і в групі, підготовлена доповідь, виступ, презентація, ситуативний виступ, переважно правильно виконані практичні завдання.	8 балів «добре»
	Пасивна участь у роботі семінару переважно у групі, інформаційне повідомлення чи коментар демонструють початковий рівень опрацювання теми, некоректне виконання практичних завдань.	6 балів «задовільно»
	Пасивна участь у роботі семінару, виступ, презентація не підготовлені взагалі, неправильне виконання практичного завдання	4 бали «незадовільно»
	Неявка на семінарські заняття	0 балів
Критерії оцінювання результатів виконання модульної контрольної роботи (Максимальна кількість балів - 50)	Модульна контрольна робота включає 2 завдання , кожне з яких оцінюється за такими критеріями .	
	Вичерпна, змістовна, логічна та послідовна за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання завдання.	23-25 балів «відмінно»
	Відповідь правильна, повна, змістовна, послідовна, але містить незначні помилки у викладі теоретичного матеріалу і практичного розв'язання проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.	18-22 бали «добре»
	Відповідь неповна, схематична, є неточності і помилки в розкритті проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.	15-17 балів «задовільно»
	Відповідь поверхнева, є багато помилок у розкритті проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.	14 балів «незадовільно»
Критерії оцінювання самостійної роботи студента (Максимальна кількість балів - 10)	Вимоги до проектної роботи розміщено на сайті кафедри англійської філології і перекладу імена професора І. В. Корунця http://translationstudies.knlu.edu.ua/	
	Проектне завдання презентовано на високому рівні; теоретичний матеріал подано вичерпно, охоплено широке коло проблем; активна участь аспіранта під час обговорення проблем, які винесено для самостійного опрацювання, використано мультимедійні засоби; наявний повний план-конспект; виконано практичні завдання.	9-10 балів «відмінно»
	Проект презентовано з незначними недоліками, теоретичний матеріал викладено поверхнево; активна участь в обговоренні питань, які винесено на самостійне опрацювання; наявний план-конспект; добре виконано практичні завдання.	7-8 балів «добре»
	Проект презентовано зі значними недоліками, теоретичну проблему недостатньо розкрито; низький рівень активності під час обговорення питань, що винесені на самостійне опрацювання; загалом виконані практичні завдання.	5-6 балів «задовільно»
	Проект презентовано зі значними недоліками, теоретичний матеріал не розкриває проблематику питання; практичні завдання виконано з помилками.	1-3 бали «незадовільно»

<p>Політика курсу</p>	<p>Аспірант вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.</p> <p>Незалежно від форми здобуття третього рівня вищої освіти (очної(денної і вечірньої) і заочної) аспіранти зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.</p> <p>У разі неможливості аспірантам вечірньої та заочної форми здобуття освіти відвідувати всі аудиторні заняття з об'єктивних причин, вони складають індивідуальний графік відвідувань (не менше 50%), а решту завдань виконують дистанційно. Аспіранти погоджують цей графік із викладачем і відділом науково-дослідної роботи. Графік повинен бути затверджений проректором з наукової роботи.</p> <p>Якщо аспіранти денної форми здобуття вищої освіти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх відпрацювати. Процедура та форми терміни відпрацювання аспірантами денної форми здобуття освіти пропущених занять із навчальної дисципліни визначає кафедра англійської і німецької філології та перекладу імена професора І. В. Корунця і доводить до відома аспірантів конкретні графіки відпрацювання пропущених занять з дисципліни і критерії оцінювання.</p> <p>Під час роботи над письмовими роботами не допустимо порушення академічної доброчесності. Зокрема: ● використання в роботі чужих текстів чи окремих фрагментів без належного посилання на джерело, зі змінами окремих слів чи речень; ● використання перефразованих чужих ідей без посилання на їх авторів;</p>
	<ul style="list-style-type: none"> ● несамотійне виконання будь-яких навчальних завдань (якщо це не передбачено вимогами програми); ● фальсифікація результатів наукової чи навчальної роботи; ● посилання на джерела, які не використовувалися у роботі, ● залучення підставних осіб до списку авторів наукової чи навчальної роботи, участь таких осіб у поточній чи підсумковій оцінці знань. <p>Основні види відповідальності аспірантів за порушення академічної доброчесності: ● повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік тощо);</p> <ul style="list-style-type: none"> ● повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; ● відрахування із закладу освіти; ● позбавлення академічної стипендії; ● позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

Рекомендована література

Основна:

1. Гудманян, А. Г., Сітко, А. В., & Єнчева, Г. Г. (2020). Основи перекладознавства: навчальний посібник (с. 18-26, 37-44). Вінниця: Нова Книга.
2. Професійно-орієнтований переклад у когнітивно-дискурсивному ракурсі (2018): навчальний посібник / В. Г. Ніконова, Ю. В. Кононець, Х. Б. Мелько, Е. В. Польова, В. Б. Скрябіна, В. П. Сніцар, О. І. Чернікова. Київ: Видавничий центр КНЛУ.
3. Риженко М. А. Становлення і розвиток міжкультурної комунікації як науки в межах англomовного дискурсу. Проблеми семантики слова, речення та тексту. Вип. 25. 2020. С. 350-356.
4. Швачко С. О. Об'єкти перекладознавства: монографія / С. О. Швачко, І. К. Кобякова, Т. О. Анохіна. – Суми: СумДУ, 2019. – 222 с.
5. Щипачова, Д. (2022). ENGLISH TRANSLATION DISCOURSE AS A RESULT OF THE IMPLEMENTATION OF TRANSLATION STRATEGIES. *АКАДЕМІЧНІ СТУДІЇ. СЕРІЯ «ГУМАНІТАРНІ НАУКИ»*, (1), 203-208.
6. A History of Modern Translation Knowledge. Sources, Concepts, Effects. Ed. by L. D'hulst, Y Gambier. Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins Publ. Comp, 2018. 475 p.
7. Discourse Markers in Everyday English Communication: Translation and Corpus Verification: MANUAL for Higher Education Institutions that Carry Out Educational Activities at the First (Bachelor) and the Second (Master) Levels of Higher Education in the Specialty 035 Philology (2022) . / Y. Kapranov, T. Tron. Kyiv: KNLU Publishing House, 128 p.
8. Kapranov, Ya. V., Tron T. V. (2022). Corpus tools OPUS for ensuring intelligent translation (based on L1 and L2 texts of English-Ukrainian film discourse). *Visnyk KNLU. Ser. Philology*, 25(2), 70-80.
9. Kourdis, E., & Petrilli, S. Introduction: Translation and Translatability in Intersemiotic Space. *Punctum: International Journal of Semiotics*, 2020, 6(1), 5–14. <http://doi.org/10.18680/hss.2020.0001>
10. Media and Translation. An Interdisciplinary Approach / ed. by Dror Abend-David. URL : Media and Translation: An Interdisciplinary Approach: Dror Abend-David: Bloomsbury Academic The Handbook of Translation and Cognition. – Hoboken, NJ : Wiley Blackwell, 2017. – P. 555–558.
11. Munday, J., Ramos Pinto, S., & Blakesley, J. (2022). *Introducing Translation Studies: Theories and Applications* (5th ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429352461>
12. Rebrii, O. V. (2018). Translation as a means of constructing cultures: Philosophical foregrounding. *Cognition, Communication, Discourse*, (16), 64–71. Retrieved from <https://sites.google.com/site/cognitiondiscourse/vypusk-no16-2018/rebrii-o-v>
13. Seregina, Tatiana & Zubanova, Svetlana & Druzhinin, Viktor & Shagivaleeva, Guzalia. (2019). The Role of Language in Intercultural Communication. *Space and Culture, India*. 7. 243-253. 10.20896/saci.v7i3.524.

Додаткова:

1. Актуальні проблеми теорії і практики сучасного перекладу: монографія / С.М. Амеліна, О. В. Бабенко, Н. В. Білоус [та ін.] ; за заг. ред. С.М. Амеліної. К.: ЦУЛ, 2018. 470.
2. Ваховська, О. В. (2022). Переклад: слово, яке обернулося образом. *ВЧЕНІ ЗАПИСКИ*, 220221.
3. Загороднова В .Ф. Основи міжкультурної комунікації: навч. посіб. Бердянськ: БДПУ, 2018.
4. Івз Гамбієр, & Ван Дорслар, Л. (Ред.). (2020). Енциклопедія перекладознавства (Том 2, с. 142-152; пер. з англ.; О. А. Калиниченко, & Л. М. Черноватий, Заг. ред.). Вінниця: Нова книга.
5. Кравченко Н. К. Дискурс и дискурс-анализ: краткая энциклопедия. Киев: «Интерсервис», 2017. 288 с.

6. Погребняк І. В. (2017). Семіотичні ідеї як наукова проблема: історична реконструкція. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. Вип. 31(1). С.184-186. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2017_31\(1\)](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2017_31(1)) 52
7. Bordyuk L. Translation as Intercultural Communication: English – Ukrainian : навч. посіб. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2018.
8. House, J. (2016). Translation as communication across languages and cultures. New York : Routledge. doi: 10.4324/9781315668956
9. Radzievska, O. V. (2020). The lexical and semantic problems of translation and the ways of their solving. *НАУКОВИЙ ВІСНИК МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ*, 119.
10. Rubert, I., & Kapitonova, M. (2017). On the Problem of Interpreting-Psycholinguistics Interaction: Interlinguistic Interference. Journal of Siberian Federal University. Humanity & Social Sciences. 3 (10), 400–408.